

Språkslingan materialguide

Det här är en guide för vilket material som finns att använda inom Språkslingan Dalarna Bokstart. Guiden beskriver när materialet ska användas och hur man får tag i det. Materialguiden uppdateras allteftersom mer material tillkommer.

(Uppdaterad januari 2026)

Samverkan med BHV Regionala gåvoboken

Språkslingans regionala gåvobok delas ut av barnhälsovårdens sjuksköterskor vid hembesök när barnet är ca. 8 månader. Familjerna får välja mellan tre titlar.

Gåvoböckerna

Gåvoböcker beställs från Adlibris och bekostas av biblioteksutvecklingen, Region Dalarna. Böckerna levereras direkt till kontaktperson på lokala biblioteket. Biblioteket överlämnar böckerna till sitt/sina BVC. Barnhälsovårdens sjuksköterskor hör av sig till kontaktpersonen på sitt lokala bibliotek när de börjar få slut på böcker. Kontaktpersonen hör i sin tur av sig till Matilda Böwes på biblioteksutvecklingen, som beställer böcker.

Klistermärken

Språkslingans klistermärken skickas i rulle om 500 st. från länsbiblioteket till kontaktperson på biblioteket. Kontaktperson klistrar märkena på gåvoböckerna innan leverans till BVC.

Språkslinganfolder

Foldern delas ut tillsammans med regionala gåvoboken. Foldern överlämnas till BVC. Foldern finns på svenska, engelska, arabiska, somaliska.

Råd och tips-manual

En manual är framtagen som hjälp för BHV-sjuksköterskorna. Varje sköterska ska ha fått en manual att använda, vid behov. Om BHV-ssk hör av sig och vill ha manualen – skriv ut, laminera och förmedla manualen. Manualen finns på Språkslingans team i kanalen *Samverkan med barnhälsovården*.

Ryggsäckar

En ryggsäck med Språkslingans logga har beställts 2021 till alla BHV-ssk att använda vid insatsen.

Val av gåvobokstitlar

Varje år bestäms nya titlar för den regionala gåvoboken i samråd mellan biblioteksutvecklingen, barnbibliotekspersonal och barnhälsovårdens sjuksköterskor.

Så här beställer du

Kontakta Matilda Böwes för att få leverans av gåvoböcker, klistermärken och Språkslinganfolder.

matilda.bowes@regiondalarna.se

Samverkan med BHV Bibliotekens gåvobok

Under 2021 beslöt alla kommunbibliotek att enas om en gemensam tidpunkt då man delar ut en gåvobok till barn. Tidpunkten blev bestämd till då barnet är 5-6 månader.

Gemensamt syfte och checklista

Biblioteken tog i en process med biblioteksutvecklingen fram ett syfte för insatsen samt en checklista för utdelningen av gåvoboken på biblioteket. Checklistan har gjorts i två varianter: en manual för barnbibliotekspersonal och en manual för all bibliotekspersonal.

Gemensamt gåvokort

Ett gemensamt gåvokort har tagits fram. Varje kommun har sin egen version av gåvokortet, med sin kommunlogga och Dalabibliotekens logga. De lokala gåvokorten finns som pdf att skriva ut på tjockare papper. Ansvarig barnbibliotekspersonal överlämnar gåvokorten till BVC. Barnhälsovårdens sjuksköterskor delar ut gåvokortet till familjen vid 5-6 månader på BVC.

Gåvoböckerna

Bibliotekens gåvobok bekostas och beställs av varje enskilt bibliotek. Vilken eller vilka titlar man har som gåvobok bestämmer varje bibliotek självt. Det finns en tipslista på lämpliga gåvoböcker i teamet du gärna får fylla på!

Material i Språkslinganteamet

Här hittar du material som rör samverkan med barnhälsovården.

Gå in på Språkslingan Dalarnas team, kanalen *Samverkan med barnhälsovården*. Under filer finns:

- Din kommuns version av det gemensamma gåvokortet
- Checklista Bibliotekens gåvobok
- Manual för all bibliotekspersonal och manual för barnbibliotekspersonal
- Syfte bibliotekens gåvobok
- Tipslista på lämpliga gåvobokstitlar
- Manual till BHV-ssk (regionala gåvoboken)

Materialen finns också i Språkslinganpärmerna.

Samverkan med förskolan

Förskolans gåvobok

Under 2022 samordnade biblioteksutvecklingen vid Region Dalarna ett inköp av fem specialtryckta pixiböcker. Varje bibliotek i Dalabiblioteken bekostade sin andel böcker. Pixiböckerna ska delas ut vid det introduktionssamtal som sker med vårdnadshavare när barnet börjar förskolan.

Pixibok vid introduktionssamtal

När barn skolas in i förskola får vårdnadshavare ta del av information från förskolan, vid någon form av introduktionssamtal. Vid detta tillfälle får vårdnadshavarna välja en av de fem pixiböckerna som biblioteken köpt in.

Foldern Läs med ditt barn

Bokstart har tagit fram foldern "Läs med ditt barn". Den innehåller korta tips kring läsning och delas ut samtidigt med pixiboken.

Info från biblioteket?

Har ni någon information från biblioteket som ni önskar att förskolan delar ut till familjer vid introduktionssamtalet? Ha dialog med era förskolor om detta.

Råd och tips-manual

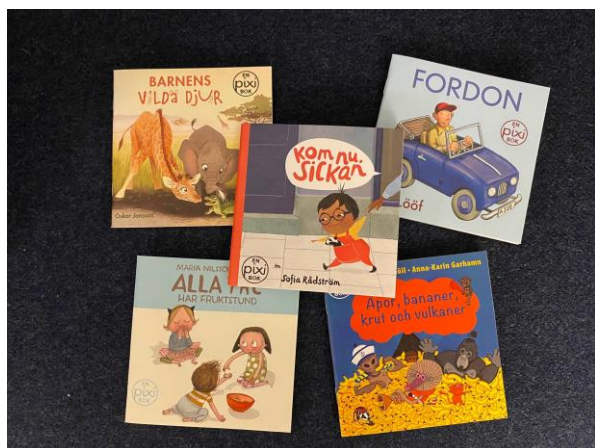
Som ett underlag för förskolepersonal att använda vid introduktionssamtalet finns en manual: "Råd och tips". I underlaget finns förslag på frågor och samtalspunkter för förskolepersonalen att lyfta med barnets vårdnadshavare. "Råd och tips" förmedlas av biblioteket till förskolan.

Kunskapspass

Ett inspelat kunskapspass med logoped Nea Hedefalk finns för fördjupning, för förskolepersonal men även för bibliotekspersonal. Passet nås genom en QR-kod. QR-koden finns även i Råd och tips-manualen till förskolan.

Kort informationsfilm

En kort film där pixi-insatsen förklaras för förskolepersonalen kan distribueras genom en direktlänk eller en QR-kod.

Film kunskapspass

Film pixi-insatsen

Samverkan med förskolan Allas barnbarn

Allas barnbarn är en verksamhet som innebär att äldre besöker förskolor och läser och berättar för barn i mindre grupp. Allas barnbarn samarrangeras oftast lokalt av folkbiblioteket, studieförbunden ABF eller studiefrämjandet och Skådebanan Dalarna.

Allas barnbarn syftar till att skapa läslust hos barn innan de själv kan läsa. Ytterligare ett syfte är att skapa möten mellan en äldre och en yngre generation, och ge barn fler läsande förebilder. Verksamheten ger också genom högläsarträffar möjlighet för högläsaren att ingå i ett socialt sammanhang,. De frivilliga äldre som blir högläsare besöker regelbundet förskolan, ungefär en gång i veckan. Ofta har man en särskild förskola man besöker.

Riksföreningen Allas barnbarn och Skådebanan Dalarna

Allas barnbarn Sverige är en politiskt och religiöst obunden ideell förening. Flera lokala Allas barnbarn-föreningar finns i landet. I Dalarna är Skådebanan Dalarna initiativtagare till Allas barnbarn. Biblioteksutvecklingen och Skådebanan samarbetar för att sprida och stötta konceptet lokalt. För detta har satsningen under en period fått Bokstartsmedel.

Läs mer om föreningen på allasbarnbarn.se

Att starta Allas Barnbarn

Språkslingan Bokstart har tagit fram en guide i broschyrform för hur man kan starta Allas barnbarn. För dig som arbetar på bibliotek är stegen i korthet dessa:

1. Ta kontakt med förskolan i kommunen för att höra om intresse. Hör av dig till Skådebanan Dalarna eller ABF om att ni skulle vilja starta verksamhet.
2. Förankra hos bibliotekschefen så att det finns tid och utrymme att starta och driva verksamheten. Om det är grönt ljus, bilda en arbetsgrupp med bibliotekarie, studieförbund, representant för förskolan och ev. cirkelledare från ABF.
3. Biblioteket förankrar med förskolan på chefsnivå, träffar förskolerepresentanter och berättar om Allas barnbarn, tar in intresseanmälningar.
4. När flera förskolor visat intresse – kör! Se vidare i broschyren *Att starta Allas barnbarn*.

Samverkan med förskolan

Bokombudsnätverk

Bokombud är en person som arbetar inom förskolan och som har utsetts med ett särskilt uppdrag: att vara en länk mellan förskolan och biblioteket. Bokombudsnätverk innebär en möjlighet för två olika professioner att mötas och lära av varandra.

Bokombud

Bokombudets roll är att vara förskolans kontaktperson gentemot biblioteket. Uppdraget gäller åt båda håll, att fånga upp frågor och behov som finns på förskolan och att förmedla vidare information från biblioteket till övriga på förskolan. Bokombudet fungerar ofta också som inspiratör för förskolans läsfrämjande arbete gentemot vårdnadshavarna.

Bokombudsnätverk

Båda professioner ges utrymme i sitt arbete att samverka kring: läsfrämjande insatser, bokpresentationer och boksamtal, läsmiljöer och föräldrastöd kring språk- och läsutveckling. För dig som vill komma igång med bokombudsverksamhet i din kommun finns en guide: *Att starta bokombudsnätverk*.

Att starta bokombudsnätverk

Språkslingan Bokstart har tagit fram en guide för hur man kan starta bokombudsnätverk. För dig som arbetar på bibliotek är några första steg dessa:

1. Prata ihop er på biblioteket om ni är flera som arbetar mot förskolan. Ta med chefen och ta hjälp av hen inför första kontakt med förskolan.
2. Förankra på ledningsnivå med förskolan, med hjälp av bibliotekschef. Be om att få boka in ett möte med de representanter för förskolan som ni valt ut.
3. Under mötet: berätta varför bokombud behövs, att förskola och bibliotek gör detta tillsammans, även om det är ni på biblioteket som tagit initiativ till och kommer att hålla i nätverket.
4. Ta hjälp av rektorer och förskolechefer för att få namn och kontaktuppgifter för presumtiva bokombud. En intresseförfrågan till förskolepersonalen kan skickas från biblioteket eller genom cheferna i förskolan. Om det är du på biblioteket som gör utskicket, se till att lägga kopia till berörda rektorer.
5. Bjud in till en första bokombudsträff!

Hela guiden hittar du i Språkslinganpärm.

Samverkan med förskolan

17 skäl för barnboken

Pixiboken *Läsning är livet! 17 skäl för barnboken* har tidigare köpts in av Länsbibliotek Dalarna. Boken är en specialutgåva från Svenska barnboksakademin och baseras på affischutställningen med samma namn. Affischutställningen finns att ta del av via Svenska barnboksinstitutets webbplats. Pixiboken beräknas räcka till en årskull barn. Omtryck av boken är i dagsläget oviss. Boken vänder sig till vårdnadshavare och kan delas ut vid introduktionssamtalet, eller i andra sammanhang.

Info till förskolan om Språkslingan

En kortfattad info om Språkslingan som en röd tråd för samverkan finns i PDF-form: "*Kort info Språkslingan. Samverkan bibliotek och förskola*". I dokumentet beskrivs de olika insatserna i Språkslingan.

Så här funkar det:

- De fem specialtryckta pixiboktitlarna har levererats till kommunbiblioteken i januari 2023 och förväntas räcka för cirka tre årskullar barn.
- Pixiboken *Läsning är livet! 17 skäl för barnboken* har levererats till några kommunbibliotek under 2022. Hör av dig till länsbiblioteket när du vill ha din andel böcker skickade.
- Foldern Läs med ditt barn beställs gratis från [Bokstart.se](https://bokstart.se) eller genom Språkslingans samordnare vid biblioteksutvecklingen.

Material i Språkslinganteamet

Här hittar du material som rör samverkan med förskolan. Gå in på Språkslingan Dalarnas team, kanalen *Samverkan med förskolan*. Under filer finns:

- *Kort info Språkslingan. Samverkan bibliotek och förskola*
- *Råd och tips till förskolan - Introduktionssamtal med Pixi-bok*
- *Pixi-info till förskolan - QR-kod med filmlänk*
- *Att starta bokombuds nätverk*
- *Att starta Allas barnbarn*. Broschyren finns tryckt för utdelning. På teamet kan du se en PDF-version. Hör av dig till länsbiblioteket om du vill ha fler broschyrer.

Materialiet finns också i Språkslingan-pärmen.

Logotyp, illustrationer och affisch

Logga och illustrationer

Språkslingans logotyp och illustrationer är skapade av bilderbokskonstnären Cecilia Heikkilä. För användande har ett avtal tecknats mellan författaren och regionala biblioteksutvecklingen.

Logotypen får användas fritt i Språkslingans sammanhang och under obegränsad tid framåt. För illustrationerna har rättigheter köpts att använda för print, trycksaker och webb. Avtalet för illustrationerna sträcker sig till och med 2030. Därefter får nytt avtal upprättas.

Riktlinjer för användande av loggan och illustrationerna finns på Teams, Språkslingan Dalarna-teamet, kanalen *Allmänt* och bland Filer och Dokument. Här hittar du också logotypen och illustrationerna.

Affisch Språkslingan

Affisch i A3 att sättas upp var det passar! På bibliotek, BVC, förskola, familjecentral, logopedi – överallt. Affischen är baserad på Språkslinganfoldern. Tryckta affischer beställdes i begynnelsen av Språkslingan. Dock är detta kostsamt och affischen går med fördel att skriva ut. Då ska tjockare, glansigt papper användas med inställningen på högsta utskriftskvalitet.

Du hittar affischen på Teams, Språkslingan Dalarna-teamet, bland filer i kanalen *Allmänt*.

Bokstartsmaterial

Språkslingan Dalarna Bokstart har under perioden 2023-2025 haft Kulturrådets Bokstartsbidrag. Numera är det mesta av Bokstartsmaterial gratis att beställa för alla. Det finns foldrar, affischer, vykort, mobiler och mycket annat. Mer material tillkommer efterhand, titta på materialet och håll dig uppdaterad om nytt på Bokstart.se.

Läs tillsammans!

Blå broschyr på 40 sidor som är tänkt att fungera som inspirationsmaterial för främst förskolepersonal men även bibliotekspersonal. Metoder och tips.

Läs med ditt barn!

Rosa folder med sju läsinspirerande tips till vårdnadshavare. Delas ut vid introduktionssamtal på förskolan, men även till vårdnadshavare i andra sammanhang om förskolan önskar. Finns på flera språk.

Tygkassar

Tygkassarna finns i fyra varianter, med Bokstart's "B" i olika färger. Kan användas på BVC eller förskola för språkpåsar eller i kapprumsbibliotek m.m.

Faktablad Barnets språk

Informationsblad om barns språk vid 6 mån. 1 år, 18 mån. 3 år. Finns på flera olika språk för utskrift på tjockare papper. Även på lättläst svenska. Delas ut av barnhälsovården.

Språket börjar med dig!

Lila broschyr på 36 sidor som riktar sig till vårdnadshavare. Även användbar för personal inom förskola, bibliotek, barnhälsovård.

Ditt barns språk

Ett blad med råd om hur föräldrar kan stimulera sina små barns språkutveckling med enkla medel. Finns på svenska, engelska, arabiska, persiska och minoritetsspråken. Finns även som en vändbar, läsinspirerande "mätsticka". En sida med tips till den vuxne, en sida för barn och vuxen att läsa och göra tillsammans. Mätstickan delas ut av barnhälsovårdens sjuksköterskor.

Övrigt material

Affischer, mobiler, kort och foldrar med information till vårdnadshavare att lägga eller hänga i kapprum finns och nytt material kommer efterhand på bokstart.se.